

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

מאמר
נשא את ראש – ה'תשל"ט

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לש"פ נשא, י"ד סיון, ה'תשע"ט

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה
צדי"ק שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית זי"ע

פתח דבר

לקראת ש"פ נשא, י"ב סיון הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה נשא את ראש גו' שנאמר בהתוועדות מוצאי ש"פ נשא, י"ד סיון ה'תשל"ט (לפני ארבעים שנה), הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

אסרו חג השבועות, ה'תשע"ט,
צדי"ק שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית נ"ע זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2019 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5779 • 2019

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

תוכן המאמר

עבודת הלויים בהעמדת ופירוק המשכן וההליכה עמו במדבר, לפעול תיקון המדבר – עיקרה ע"י הארון – ענין התורה.
ג' החלוקות דבני קהת, בני גרשון ובני מררי (מררי – גבורה, גרשון – אהבה, וקהת – תורה) ישנם לכל לראש בלימוד התורה: ענין הביטול – ונפשי כעפר לכל תהי', זרוק מרה בתלמידים, ואי-ההתחשבות בדעתו וסברתו כדי לברר אמיתת התורה – מררי. לימוד התורה מאהבה – גרשון. ושלימות לימוד התורה באופן שאני המשנה המדברת בפיך – קהת. וזהו שעיקר ענין הנשיאת ראש הוא בבני קהת, מצד השלימות דלימוד התורה, „מאן מלכי רבנן“. ובדרך טפל גם בבני גרשון, בלימוד מאהבה; משא"כ בבני מררי, שהביטול הוא היפך ההתנשאות.

בס"ד. מוצאי ש"פ נשא, י"ד סיון, ה'תשל"ט

(הנחה בלתי מוגה)

נשא את ראש בני גרשון גם הם גו'¹. הנה פירוש נשא את ראש גו' גם הם² הוא בהוספה על ענין נשיאת ראש בני קהת שנאמר בפרשה שלפנ"ז³ (ולאח"ז ממשיך הכתוב בנוגע למנין בני מררי⁴, אבל שם לא נאמר הענין דנשיאת ראש). ואיתא במדרש⁵, והלא גרשון הי' בכור, למה הקדים הכתוב לקהת לנשיאת ראש ואחר מנה לגרשון, לפי שקהת הי' מטועני הארון (כמ"ש⁶ עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו), לכך הקדימו הכתוב כו'. ומהו שאמר הכתוב גם הם, שלא תאמר שלכך מנה בני גרשון שניים, שהם פחותים מבני קהת כו', כתב גם הם, שאף בני גרשון כיוצא בהם של בני קהת, אלא שהקדימו הכתוב כאן בשביל כבוד התורה (כיון שנשא את הארון עם הלוחות אשר בתוכו, שזהו"ע התורה). והיינו, שבני גרשון ובני קהת שניהם שוים, ומ"מ, מצד ענין כבוד התורה, הנה עיקר ענין נשיאות ראש הוא אצל בני קהת, ואילו אצל בני גרשון נאמר (נשא את ראש גו') גם הם, שמשמעותו לרבות אותם בנוגע לענין דנשיאת ראש. ומבואר בדרושים⁷, שכיון שהתורה היא נצחית⁸ (ועאכו"כ בנוגע לענין שמסופר בתורה באריכות גדולה, הן בכללות והן בפרטיות), הרי מובן, שיש בזה הוראה נצחית ותמידית בעבודתו של כאו"א מישראל, כדלקמן.

ב) והענין בזה, דהנה, המדובר בפרשה אודות מנין ונשיאת ראש הלויים הוא בקשר לעבודתם בהעמדת ופירוק המשכן, וכן ההליכה במדבר עם המשכן. וע"פ הדיוק במ"ש בנוגע למשכן ושכנתו בתוכם⁹, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד¹⁰, מובן, שבכל הענינים הקשורים עם המשכן הכללי, יש הוראה לכאו"א ישראל בחייו

-
ע' תקיב ואילך. אוה"ת פרשתנו ע' רכה	(1 ריש פרשתנו ד, כב).
ואילך. ע' רמא ואילך.	(2 ראה פרש"י עה"פ: "כמו שצויתין על בני קהת".
(8 ראה תניא פי"ז.	
(9 תרומה כה, ח.	(3 במדבר ד, ב.
(10 ראה ראשית חכמה שער האהבה פ"ו	(4 פרשתנו שם, כט.
קרוב לתחילתו ד"ה ושני פסוקים). אלשיך	(5 במדב"ר פ"ו, ב (בסופה).
עה"פ תרומה שם. של"ה סט, א. רא, א. שכה,	(6 פרשתנו ז, ט.
ב. שכו, ב.	(7 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"ב

בכלל, שכללות ענין החיים הוא, שבעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה הימנו, שהוא בדוגמת מדבר, נחש שרף ועקרב גו' אשר אין מים¹¹, יפעלו לעשות לו ית' דירה בתחתונים¹², ע"י כללות העבודה דסור מרע ועשה טוב¹³, שע"י סור מרע מכניעים ומבטלים את ענין המדבר וכו' — בדוגמת פעולת כללות בני"י בנסיעתם במדבר עם המשכן, שכל זה נעשה ע"י ג' חלקים אלו (קהת גרשון ומררי) שבשבט לוי נושאי המשכן¹⁴.

והנה עיקר ענין וכוונת המשכן — ושכנתי בתוכם — הו"ע הארון, שבו היתה עיקר השראת השכינה, כמ"ש¹⁵ ונועדתי לך שם גו' מעל הכפורת גו', וכמ"ש הרמב"ן¹⁶ שלכן הקדים הכתוב ציווי עשיית הארון¹⁷, מיד לאחרי הציווי הכללי ועשו לי מקדש¹⁸. ולכן, גם בנסיעת המשכן מודגש במיוחד ענינו של הארון, כמ"ש¹⁸ ויהי בנסוע הארון ויאמר משה וגו', אע"פ שבשעת נסיעת הארון היתה גם נסיעת כל המשכן כולו [שזהו א' הפירושים במ"ש ויהי בנסוע הארון, שלא קאי על נסיעת הארון שהי' יוצא לפניהם במלחמה¹⁹, אלא על כללות ענין נסיעת המשכן במדבר²⁰], כיון שהענין דקומה ה' ויפוצו אויבך וינוסו משנאיך מפניך¹⁸ נעשה ע"י נסיעת בני"י במדבר עם המשכן בכלל והארון בפרט, ועד"ז בנוגע לפעולת חניית המשכן שנעשה בעיקר ע"י הארון, כמ"ש²¹ ובנוחה יאמר וגו', שזהו לפי שבארון היו הלוחות, שעליהם נאמר²² והמכתב מכתב אלקים הוא, שהו"ע התגלות השכינה כו', שע"י נעשה כל ענין התיקון של המדבר.

ומזה מובן, שאע"פ שבמשכן היו כמה פרטים, הן בנוגע לכלי המשכן, והן בנוגע לכללות החילוק בין כלי המשכן ליריעות המשכן, הנה כללות ענינים אלו הו"ע התורה, אלא שבתורה גופא נמצאים כל הפרטים הנ"ל, ואח"כ נמשך ומתגלה כל פרט בפ"ע. וכמו בפשטות הענין, שבכל מצוה ומצוה ישנו לימוד הלכות המצוה, שזהו חלק מענין לימוד התורה,

(16) ר"פ תרומה. וראה גם בחיי שם כו,

(11) עקב ח, טו.

(12) ראה תנחומא בחוקתי ג. פרשתנו טז. א.

(17) תרומה שם, י. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו.

(18) בהעלותך י, לה. ובכ"מ.

(19) ראה פרש"י שם י, לג. עקב י, א. (13) תהלים לד, טו.

(20) ראה גם לקו"ת שם, ג. (14) ראה לקו"ת ריש פרשתנו (כ, א

(21) בהעלותך שם, לו. ואילך.)

(22) תשא לב, טז. (15) תרומה שם, כב.

ועל זה אמרו²³ כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, ומכל פרט בתורה נמשך ומתגלה אח"כ ענין של מצוה, כמו מצות הקרבת קרבן עולה, ועד"ז בנוגע לשאר המצוות. וכן הוא בנוגע לענין המשכן, שאע"פ שהי' בו הארון שבו מונחות הלוחות, וכן הי' בו ענין המנורה, שגם בה ענין התורה הוא בגלוי (כמבואר בדרושים²⁴), והיו גם שאר כלי המשכן הקשורים עם שאר עניני העבודה, כמו המזבח, שכללות ענינו הו"ע עבודת התפלה, כמארוז"ל²⁵ תפלות כנגד קרבנות תקנום, כולל גם ענין הקטורת (שנקרא גם בשם קרבן) שהקריבו על המזבח הפנימי [וגם על מזבח החיצון — בתור הוראה שעה בשעת חנוכת המשכן ע"י הנשיאים²⁶], ועד"ז ענין הקרשים והיריעות, שזהו כללות הענין דאורות מקיפים ואורות פנימיים, הנה כל ענינים אלו ישנם תחילה בתורה, ומתורה נמשך אח"כ כל ענין פרטי במצוה שלו, ואח"כ נמשך ונשתלשל גם במקיפים ופנימיים שבעולם (שהרי אסתכל באורייתא וברא עלמא²⁷), החל מעולמות הקדושה בעניניהם, ועד כפי שהם בעניני העולם כפשוטו, ועד לענינים שבתורה גופא הם בתחתית המדרגות, וכמו הענין שהתורה מתלבשת בטענות שהם היפך האמת²⁸ (ומזה נמשך אח"כ גם בעולם כו'), כמבואר בכמה דרושים²⁹. ועד שע"י התורה נעשים ישראל וקוב"ה כולא חד³⁰, אלא שבזה גופא הנה מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר³¹, ולכן לאח"ז צריכים בני"י להמשיך א"ס בתורה³².

ומזה מובן גם בנוגע לג' החלוקות שהיו אצל הלוי, בני קהת בני גרשון ובני מררי, והחילוק ביניהם בענין דנשא את ראש, שנאמר תחילה אצל בני קהת, ואילו אצל בני גרשון נאמר נשא את ראש גו' גם הם, משא"כ אצל בני מררי לא נאמר כלל ענין של נשיאות ראש — שכל ענינים אלו ישנם לכל לראש בתורה, ועד כפי שהם בלימוד התורה של כאו"א מישראל בכל הזמנים.

ג) ובהקדים שבכללות יש ג' קוין, קו הימין קו השמאל וקו האמצעי, שעליהם העולם עומד והעולם קיים³³. וענין זה הוא לפי

23) מנחות קי, א.	29) סה"מ תרצ"ב ע' קמח. וש"נ.
24) ראה לקו"ת שם כא, רע"א. ועוד.	30) ראה זח"ג עג, א.
25) ברכות כו, א"ב.	31) ב"ר פ"א, ד.
26) פרש"י עה"פ פרשתנו ז, יד.	32) ראה סה"מ תרל"ח ע' קצא. המשך
27) זח"ב קסא, ריש ע"ב.	תרט"ו ע' תקז. ע' תקטו.
28) ראה תניא פ"ה.	33) אבות פ"א מ"ב. שם מ"ח.

שאסתכל באורייתא, שיש בה ג' הענינים דתורה עבודה וגמילות חסדים, שהם בג' קוין הנ"ל. גמ"ת, קו הימין, הוא כללות ענין קיום המצוות, שהרי צדקה נקראת בשם מצוה סתם³⁴. עבודה הו"ע התפלה, קו השמאל. ותורה, קו האמצעי. וג' ענינים אלו ישנם לפנ"ז בתורה גופא. ב' הקוין דימין ושמאל הו"ע אלו ואלו דברי אלקים חיים³⁵ שנאמר בנוגע לבית שמאי ובית הלל, כמבואר בהקדמה לתניא ובארוכה בזהר³⁶, שנשמות ששרשן ממדת חסד הנהגתן ג"כ להטות כלפי חסד להקל כו', שזהו מה שב"ה מקילין ומתירין, ואילו ב"ש הם היפך הדבר. ונוסף לזה ישנו גם קו האמצעי, שזהו השלישי המכריע ביניהם, והלכה כדברי המכריע³⁷, שעז"נ³⁸ והוי' עמו, שהלכה כמותו בכל מקום³⁹.

וזהו גם כללות הענין של בני קהת בני גרשון ובני מררי, כמבואר בדרושי פ' נשא⁴⁰ שענינם של בני מררי הו"ע המרירות, שזהו העבודה שמצד הגבורה. וענינם של בני גרשון, נושאי היריעות, הו"ע עבודת האהבה (ומדות בכלל). וענינם של בני קהת, טועני (נושאי) הארון, הו"ע התורה, ובאופן שבכתף ישאו, ועד להחידוש שבחיבור ויחוד הכתפיים שהן בחי' אחוריים אל עבודת הקודש בבחי' פנים שמשם נמשכו הלווחות שהם באופן שכולו פנים⁴¹, כמבואר בארוכה בדרושי דוד זמירות קרית להו"ע⁴² בנוגע לגודל הפלאת ענין התורה שעלי' נאמר⁴³ ואהי' אצלו אמון גו' שעשועים וגו'.

וג' ענינים אלו ישנם גם בלימוד התורה אצל כל אחד מישראל, עליו אמרו⁴⁴ כל ת"ח שקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו, שביכלתו וברשותו ומזכותו להיות לומד תורה בכל ג' הקוין דבני קהת בני גרשון ובני מררי (כדלקמן), החל מהעבודה דבני מררי, נושאי הקרשים, שעל ידם נעשית התחלת הקמת המשכן (וכן כשצריך להעביר את המשכן למקום נעלה יותר, קרוב יותר לארץ טובה ורחבה⁴⁵, שלכן צריך לפרקו מכאן ולהעמידו שם מחדש באופן חדש יותר).

(34) תניא פל"ז (מח, ב).
 (35) עירובין יג, ב.
 (36) ח"ג רמא, א.
 (37) ברכות מג, ב.
 (38) שמואל"א טז, יח.
 (39) סנהדרין צג, ב. וראה אוה"ת יתרו ע'
 תתצ ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' שז ואילך.
 (40) ראה לקו"ת שם כ, סע"ג ואילך.
 (41) ראה ירושלמי שקלים פ"ו סוף ה"א.
 (42) ראה תניא קו"א קסא, א. לקו"ת
 במדבר יח, ב ואילך. סהמ"צ להצ"צ מ, ב
 ואילך.
 (43) משלי ח, ל.
 (44) תדא"ר רפי"ח. יל"ש איכה רמו
 תתלד.
 (45) שמות ג, ח.

ד) **וביאור** הענין, דהנה, כללות ההקדמה ללימוד התורה הוא הענין דנפשי כעפר לכל תהי' (ועי"ז) פתח לבי בתורתך⁴⁶. וגם בשעת לימוד התורה צ"ל הענין דזרוק מרה בתלמידים⁴⁷. וכן הוא אפילו בנוגע ללימוד עצמו, שצריך לבטל את מציאותו, ולהניח הצדה את ענין השוחד של הרצון שהמסקנא תהי' דוקא כפי שמתקבל אצלו, אלא לרצות לחפש ולמצוא את האמת, עד לאמת לאמיתו, לחקור (דערגרונטעווען זיך) ולידע מהי המסקנא ע"פ דעת תורה, ומהו הרצון של נותן התורה, מבלי שיהי' נוגע לו אם זה יהי' כדעתו וכסברתו, שלכן יכול להיות אצלו ענין ההודאה — מודים חכמים לר' מאיר⁴⁸, אע"פ שאצלו עדיין לא הונח כן, כיון שהעיקר אצלו שיהי' הוי' עמו. וביטול זה שבלימוד עצמו מתחיל וקשור עם הענין דנפשי כעפר לכל תהי' שבכללות ההקדמה ללימוד התורה (ע"ד שיראה תתאה קשורה ועד שנעשית חד עם יראה עילאה⁴⁹), שזהו ענין עיקרי בהעמדת המשכן.

ולאח"ז ישנו הענין דבני גרשון, שהו"ע העבודה מאהבה (כנ"ל), ובלימוד התורה הוא הלימוד מאהבה, ע"י ההתבוננות בגדלות ענין התורה והתבוננות ביוקר התורה וכו'.

אמנם כיון שהעבודה מאהבה היא באופן די שמי שאוהב⁵⁰, הנה גם כשלומד תורה מפני אהבת נותן התורה, עדיין אין זה ענין השלימות בלימוד התורה. ולכן צ"ל לאח"ז בתורה גופא לימוד התורה לשמה, מצד התורה עצמה (שזהו ענינם של בני קהת, טועני הארון), למעלה ממציאותו לגמרי, שאז נעשית מציאותו — מציאות האדון⁵¹, והיינו, שאינו מציאות לעצמו כלל, אלא כל מציאותו (בלימוד התורה) אינה אלא אני המשנה המדברת בפיו⁵², וכמבואר בדרושים⁵³ בפי' מ"ש⁵⁴ ביד איתמר גו', שאיתמר הוא מלשון איתמר שבגמרא, והיינו, לא כמו אמר רבי פלוני, שאז מתייחס המאמר אל האומרו, אלא איתמר לפנ"ז,

46) "אלקי נצור" בסוף תפלת העמידה. ויקהל קיד, ד. וראה המשך תרס"ו שבערה וראה לקו"ת במדבר טו, ג. הבאה.

47) כתובות קג, סע"ב. (51) ראה המשך תרס"ו ע' תלא ואלך.

48) ביצה לא, ב. ב"ק כט, א. וראה סידור (52) מגיד מישרים ר"פ ויקרא. ועוד. אוה"ת פרשתנו ע' רלד.

49) ראה קונטרס העבודה ע' 18. (53) לקו"ת שם כב, ב. כה, ב. אוה"ת שם.

50) ראה תו"א וז"ל, א. יתרו סז, ג. (54) פרשתנו ד, כח-לג.

והיינו, שכשם שבתפלה ישנו הענין דפי יגיד תהלתך⁵⁵, כך גם בתורה ישנו הענין דאני המשנה המדברת בפיך.

ה) **ועפ"ז** יובן גם הענין דנשיאת ראש (נשא את ראש) שנאמר גבי בני קהת, וכן גבי בני גרשון באופן דגם הם, משא"כ גבי בני מררי. והענין בזה, דהנה, ענין הביטול דנפשי כעפר לכל תהי' (שזהו ענינם של בני מררי בלימוד התורה) הוא היפך הענין דנשיאת ראש, ולכן לא נאמר נשא את ראש גבי בני מררי. אמנם, כשבאים לשלימות לימוד התורה באופן דאני המשנה המדברת בפיך (שזהו ענינם של בני קהת), אזי צ"ל ענין ההתנשאות — ואתהלכה ברחבה⁵⁶, ועד להתנשאות של מלך — מאן מלכי רבנן⁵⁷ [לאחרי ההקדמה דנפשי כעפר לכל תהי', שזהו היפך ענינו של מלך, שביפיו תחזינה עיניך⁵⁸], ועד לאמיתית ענין המלכות שהיא באופן של התנשאות עצמית, למעלה מהתנשאות לגבי הקטן ממנו בערך, ואפילו התנשאות לגבי שרים הכי גדולים, שאינה מגעת לעילוי דהתנשאות עצמית. וביחד עם זה ישנו גם ענין הביטול, כפי שמצינו ביהושפט⁵⁹, ועד לדין שמלך כיון שכרע שוב אינו זוקף⁶⁰, כיון שעומד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה. ונוסף על עיקר ענין הנשיאת ראש שנאמר גבי בני קהת, נאמר נשא את ראש בני גרשון גם הם, כי, גם כשבאים ללימוד התורה מאהבה (לאחרי ההקדמה דנפשי כעפר לכל תהי', שזהו ענינם של בני מררי), ישנו ענין של נשיאת ראש, אבל רק בדרך טפל לעיקר ענין הנשיאות (בלימוד התורה באופן דאני המשנה המדברת בפיך, שזהו ענינם של בני קהת), וע"ד שמהתנשאות עצמית נמשכת התנשאות כפי שבאה בהתגלות, בענין המלוכה ששייך כבר לאלו שנעשים אח"כ אנשי המדינה.

ו) **וזוהי** גם ההוראה בכל מקום ובכל זמן (ועאכו"כ בימים שהם בהמשך לזמן מתן תורתנו) שיש ללמוד מהענין דנשא את ראש כפי שהוא בלימוד התורה, ומזה משתלשל גם בנוגע ללימוד המביא לידי מעשה המצוות, ואח"כ משתלשל מזה גם הענין דאסתכל באורייתא וברא עלמא, ע"י ג' הקיין שעליהם העולם עומד (כולל גם העולם והבנין

58) ישע"י לג, יז.

59) ראה כתובות קג, ב.

60) ברכות לד, ב. רמב"ם ה' תפלה פ"ה

ה"י.

55) תהלים נא, יז. וראה לקו"ת האזינו

עג, ב.

56) תהלים קיט, מה. וראה לקו"ת מטות

פז, ג.

57) ראה גיטין סב, סע"א.

של התורה), ועד לשמים חדשים וארץ חדשה⁶¹, ועד להשמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה⁶², בקרוב ממש בביאת משיח צדקנו, ע"י מעשינו ועבודתנו במשך השיתא אלפי שני דהוה עלמא⁶³, ובמיוחד בזמן הגלות⁶⁴, ובמיוחד בעקבתא דמשיחא, ובמיוחד ע"י לימוד התורה, כולל פנימיות התורה, ובאופן דיפוצו⁶⁵ מעינותיך חוצה⁶⁶, שאז מתאחד הפנימיות עם האחור שבתורה, נגלה דתורה, ועד שנעשים חד. ועי"ז פועלים גילוי מלכא משיחא, אתי מר⁶⁶, שילמד תורה את כל העם כולו⁶⁷ — סודות התורה⁶⁸ (ובלשון רש"י⁶⁹: סוד טעמי' ומסתר צפונותי'), בקרוב ממש, בביאת משיח צדקנו.

(61) ישע"י סה, יז.
 (62) שם סו, כב. וראה זח"א ד, סע"ב בריש ספר כש"ט (הוצאת קה"ת).
 (63) רמב"ם הל' תשובה פ"ט ה"ב.
 (64) ר"ה לא, א.
 (65) תניא רפל"ז.
 (66) משלי ה, טז.
 (67) ראה לקו"ת צו יז, א. שער האמונה פנ"ו ואילך. סהמ"צ להצ"צ מצות מינוי מלך פ"ג.
 (68) עה"פ שה"ש א, ב.
 (69) עה"פ שה"ש א, ב.

הוספה

בי"ה, בי שבט ה'תשכ"א
ברוקלין, נ.י.

כבוד הווי"ח אי"א נוי"מ בעל מדות ורב פעלים
עוסק בצ"צ וכו' הרב יעקב שליט"א

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו מי"א בטבת, גם קבלתי פ"ש על ידי הרב הראשי
רַאבִּינְאָוויטש שי' מדרום אפריקה.

דרך אגב חבל וחבל שהרב רַאבִּינְאָוויטש שי' רוצה לעזוב מקומו, ובפרט
לעת כזאת אשר עבודתו שם דרושה ביותר. ובכלל ספק הוא אם יימצא ממלא
מקום שימלא מקומו במילואו. ועוד שעד שישתדר וכו' הרי כמה זמן ילך
לאיבוד. ומובן שלא הי' לי רשות שלא להביע השקפתי בזה להרב רַאבִּינְאָוויטש
וזוגי הרבנית שתחי'.

בודאי למותר להוסיף שמה שהנני כותב לכי על דבר הנ"ל הוא לא הבעת
צער גרידא על שאין מנצלים שעת הכושר של שנים אחרונות להפצת היהדות.
אלא – כיון ששמעתי מהרב רַאבִּינְאָוויטש על דבר ידידותו עם כ' אמרתי שמה
יוכל כ' לנצל השפעתו בזה. והרי גם לגבי עניני אה"ק ת"ו – תועלתו שם
במקומו מרובה מאילו יעלה להשתקע באה"ק ת"ו.

ועוד להעיר אשר על פי הרושם שנשאר אצלי הנה כשהוא לעצמו לא הי'
חושב לעזוב מקומו אלא שבעיקר זהו רצונה של זוגי הרבנית תחי'.

ולסיים בטוב, הגיעתני בשורה טובה שיצא לאור חלק ראשון של תשובות
אביו הרה"ג והרה"ח וכו' ז"ל, ויהי רצון שגם יתר החלקים יופיעו בקרוב לאור
עולם לזכות הרבים.

בהוקרה בכבוד ובברכה

מ. שניאורסאהן

מצילום האגרת.

הרב יעקב: הרצוג. אגרת נוספת אליו – אג"ק חכ"ה אגרת ט'תק"ח.
הרב הראשי רַאבִּינְאָוויטש שי' מדרום אפריקה: מוה"ר לוי יצחק. אגרות אליו – אג"ק חכ"א
אגרת ז'תתנו, ובהנסמן בהערות שם.
לעזוב מקומו .. להשתקע באה"ק ת"ו: ראה גם אג"ק חכ"ד אגרת ט'רעט; חל"ב אגרת
יב'קסה, ובהנסמן בהערות שם.
חלק ראשון של תשובות אביו הרה"ג והרה"ח וכו' ז"ל: מוה"ר יצחק אייזיק הלוי הרצוג –
שו"ת היכל יצחק אה"ע ח"א (ירושלים, תש"ך).

לעילוי נשמת

הרה"ת ר' **שלום דובער** בהרה"ח ר' **אהרן לייב** ז"ל

ראסקין

נפטר ש"ק פי בהר, כ"ף אייר, ה'תשע"ט

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי משפחתו

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

ולזכות

הילד חייל ב"צבאות השם"

שלום דובער הכהן שיחי

ליום הולדתו י"ז אייר

וליום הכנסו בבריתו של אאע"ה, ב' סיון, ה'תשע"ט

ולזכות הוריו וזקניו

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות